23.07.2023 г. / 02:12:06

Вяра

Фрагмент от тридесет и втора тълкувателна беседа на свети Иоан Златоуст върху Евангелието

Цитирания пасаж от тази беседа е с тълкуването на стиховете от Светото Писание, четени в 7-ма Неделя след Петдесетница. Намираме изяснение на гл. IX, ст. 27–35

"Когато Иисус си отиваше оттам, тръгнаха подире Му двама слепци и викаха: помилуй ни, Иисусе, Сине Давидов! А когато дойде вкъщи, слепците се приближиха до Него. И Иисус им рече: Вярвате ли, че мога стори това! Те Му казват: Да, Господи! Тогава Той се допре до очите им и рече: Нека ви бъде по вашата вяра. И очите им се отвориха." (Мат. 9: 27–30)

1. Защо Христос заставя слепците да вървят подир Него и да молят за помилване? – За това, щото и в този случай да ни научи да избягваме човешката слава. Тъй като къщата се намирала наблизо, Той ги води там, с цел да ги излекува насаме. Това се вижда от обстоятелството, че Христос не заповядал никому да разказва за излекуването. Не малко също изобличава иудеите и това, че слепците, които били лишени от зрение, повярвали само по слух; между това иудеите, които виждат чудеса и които се уверяват в тяхната действителност със собствените си очи, постъпват съвършено иначе. Забележи и усърдието на слепците, за което може да се съди по техния вик и моление; те не само пристъпили, но викали с висок глас, – като не казвали нищо друго освен: "Помилуй ни!" Наричали Го пък Син Давидов, защото считали това за почетно наименование. Често пъти и пророците наричали така царете, които искали да почетат и възвеличаят. (Иез. 34: 23. Зах. 12: 8)

Свети Иоан Златоуст, патриарх Константинополски. Мозайка от Събора "Света София", Константинопол, IX век.

Като завел слепците вкъщи, Христос ги пита. Той повечето пъти изцерява само по просба, за да не помислят, че Той от честолюбие Сам търси случаи да върши чудеса, а също да покаже, че излекуваните от Него били достойни за изцеряване, и да не кажат, че ако Той изцерява само поради милосърдие, трябвало би всички да бъдат излекувани. И самото човеколюбие се съобразява до известна степен с вярата на тези, които искат да бъдат излекувани. Но не само поради тези причини Христос изисква от тях вяра. Тъй като те Го наричали син Давидов, Той, като ги възвежда към по-високо знание и като ги научава, как трябва да мислят за Него, пита: "Вярвате ли, че мога стори това?" (Мат. 9: 28). Не казал: вярвате ли, че Аз мога да умоля Моя Отец, мога да изпрося от Него, но казал: вярвате ли, че Аз мога това да направя? Какво пък те отговори- ли? – "Да, Господи!" Те вече Го наричат не Син Давидов, но се издигат с мисълта си по-високо и изповядват Неговото владичество. А тогава и Сам той, като възлага ръка, казва: "Нека ви бъде по

вашата вяра." (Мат. 9: 29). Той върши това, за да укрепи тяхната вяра и да покаже, че те сами участвали в своето изцеряване, а също и да засвидетелства, че в техните души нямало ласкателство. Той не казал: нека да се отворят вашите очи, но казва: "Нека ви бъде по вашата вяра". Същото Той говори и на мнозина други от дохождащите при Него, щото, преди изцеряването на техните недъзи, да разкрие тяхната сърдечна вяра, а чрез това да направи и изцерените по-опитни, и у другите да възбуди по-голяма ревност към доброто. Така Той постъпва и с разслабените, преди още да възвърне силата на тялото, възстановява неговата разслабена душа, като казва:

"Дерзай, чедо, прощават ти се греховете!" (Мат. 9: 2) Също, като възкресил девицата, взел я за ръка и ѝ заповядал да яде, (Марк. 5: 41, 43; Лук. 8: 54, 56) научил я да познае своя Благодетел; по същия начин постъпил и със стотника, като приписал всичко на неговата вяра (Мат. 8: 13). Също и при избавянето на учениците от морската буря, отначало ги избавил от маловерието (Мат. 8: 21). Така и тука: макар Той и да знаел тайните им мисли, преди те да ги изкажат, но, за да възбуди и у другите такава ревност, разкрива ги и на другите, като с извършването на изцеряването разкрива скритата тяхна вяра.

Освен това, след изцеряването Христос им заповядва никому да не разказват за това, и не им заповядва просто, но с всичката строгост: "Иисус, казва евангелистът, им строго заповяда: гледайте, никой да не узнае." (Мат. 9: 30). Но те не се удържали, а започнали да проповядват и да благовестуват, – не се удържали, въпреки заповедта да мълчат за станалото. Ако Христос при друг случай казва: иди и проповядвай славата Божия, това не противоречи на казаното в сегашния случай и е напълно съгласно с него. Христос ни научава не само нищо да не говорим за себе си, но удържа и тези, които биха поискали да ни похвалят; но ако се въздава слава на Бога, ние сме длъжни не само да не препятстваме, но даже и да подбуждаме към това.

"Когато пък тия излизаха, ето, доведоха при Него един ням човек, хванат от бяс." (Мат. 9: 32). Тази болест не била естествена, но произлизала от дяволско въздействие. Заради това било нужно беснуващият да бъде заведен от други. Тъй като този бесноват не бил в състояние да говори, не могъл да моли нито сам, нито чрез другите, понеже бесът бил свързал езика му, а с езика и душата, – Господ не го пита за вяра, а незабавно го излекувал от болестта. "След като бесът биде изгонен, немият проговори. А народът се чудеше и думаше: никога не е бивало такова нещо в Израиля." Голяма досада у фарисеите причинявало именно това, че Христа предпочитали не само пред неговите съвременници, но и пред предшествениците Му; предпочитали не затова, че изцерявал, но затова, че изцерявал леко, скоро, при това безбройни и неизцерими болести. Така съдил за Иисуса народът.

2. Но фарисеите съдили съвсем иначе. Те не само че преиначавали неговите постъпки, но не се срамували да говорят и против самите себе си. Такава била тяхната злоба. Действително, какво казват те?

"Той изгонва бесовете със силата на бесовския княз." (Мат. 9: 34). Може ли да има нещо по-безразсъдно от това? Съвършено невъзможно е – както и сам Христос после говори, – щото бяс да изгонва бяс, тъй като и бесът подкрепя своето, а не го разрушава. А Христос не само изгонвал бесове, но и очистял прокажени, възкресявал мъртви, укротявал морето, прощавал грехове, проповядвал царството, привеждал към Отца, каквото бесът никога няма и да поиска, и не може да направи. Бесовете привеждат към идолите, отвръщат от Бога, научават да не се вярва в бъдещия живот. Бесът, като се оскърби, няма да върши добро; той и когато не е оскърбен, причинява вреда даже на тези, които му служат и угаждат. Но Христос постъпва съвършено иначе. Той и след толкова укори и хули, "ходеше, казва евангелистът, по всички, градове и села, като поучаваше в синагогите им, проповядваше евангелието на царството и

изцеряваше всяка болест и всяка немощ у народа" (Мат. 9: 35). Той не само че не ги наказвал за безчувствеността, но даже и не укорявал, като показва с това Своята кротост и като опровергава отправяната към Него клевета, и заедно с това като желае със следващите чудеса да приведе още повече доказателства, и след това вече да изобличи с думи.

И тъй, Той ходил и по градове, и по села, и по техните синагоги, като ни научава с това да въздаваме за злословие не със злословие, но с големи благодеяния. Ако ти оказваш благодеяния на твоите ближни не заради човеците, но заради Бога, както те и да постъпват, не преставай да благодетелстваш, за да получиш по-голяма награда. А който престава да благодетелства, защото го злословят, той показва, че той благотворил не заради Бога, но заради похвала от човеците. Ето защо Христос, като ни научава, че Той само от благост дошъл да благодетелства, не очаквал, щото да дохождат при Него страдащи, а сам бързал към тях, като им принасял две най-велики блага: първо, евангелието на царството, второ, изцеряване на всички болести. Той нито градове заминавал, нито села пропускал, но посещавал всяко място. Даже и с това не се задоволява, но проявява още по-голяма грижливост.

"Като видя тълпите народ, казва евангелистът, съжали ги, задето са изнурени и пръснати като овци, които нямат пастир. Тогава казва на учениците Си: жетвата е голяма, а работниците са малко, затова молете Господаря на жетвата да изпрати работници на жетвата Си." (Мат. 9: 36–38). Виж само как Той е далеч от пустославие. За да не води всички със себе си, Той изпраща ученици. Но изпраща не само затова, но и за тяхно собствено обучение, щото, като се обучат в Палестиня, като в някое училище за борба, да се подготвят за подвизи в целия свят. Затова именно Той, като ги приучава подобно на млади пилета към летене, открива най-обширно поприще за тяхната дейност, доколкото това било съразмерно с техните сили, за да

могат те да пристъпят по-лесно към следващите подвизи; и отначало ги прави само лекари на телата, за да им повери после най-важното – лекуването на душите. И виж как показва лекостта и необходимостта на това дело. "Жетвата, казва Той, е голяма, а работниците са малко." Аз, казва, ви изпращам не да сеете, но да жънете. По същия начин Той казал и у Иоана:

"Други се потрудиха, а вие влязохте в техния труд." (Иоан. 4: 38). С тези думи Той ги удържал от съмнение, подбуждал към бодрост и показвал, че предшестващият труд бил по-голям. Виж пък: Той и тука започва с милост, а не със съд. "Съжали ги, казва евангелистът, задето са изнурени и пръснати като овци, които нямат пастир." С това той укорявал иудейските началници за това, че те, като били пастири, проявявали в себе си свойствата на вълци, защото, не само че не изправяли народа, но и му пречили да стане по-добър. Народът се учудвал и казвал: "Никога не е бивало такова нещо в Израиля!" (Мат. 9: 33). А те, напротив, казвали: "Изгонва бесовете със силата на бесовския княз." (Мат. 9: 34). Но за какви работници говори тук Господ? За дванадесеттях ученици. Какво пък? Като казал: "работниците са малко", увеличил ли е тяхното число? Не, но изпратил само дванадесеттях. Тогава защо Той казал: "молете господаря на жетвата да изпрати работници на жетвата Си", а никого не присъединил към тях? – Затова, че по-късно Той и дванадесетте увеличил, но ги увеличил не по число, но като им дарувал сила.

buditeli.info © 2017